

УДК 338.242

В.А. Фундитус, Л.М. Мельник, докт. екон. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ГАЛУЗЕВИХ ТРАЕКТОРІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

V.A. Fundytus, L.M. Melnyk, Dr.

FEATURES AND CHARACTERISTICS OF THE MAIN BRANCH TRAJECTORIES FOR INNOVATION DEVELOPMENT

Можливості комерціалізації інноваційних розробок, що запропоновані науковою сферою, залежать від безлічі факторів, у числі яких важливе значення мають макро- і мікроекономічні параметри, інституціональні характеристики та культурні традиції. Особливості галузевої організації виробництва представляють собою важливий фактор, що впливає на інноваційну стратегію підприємств. Як показують результати зарубіжних досліджень, для різних галузей економіки типові різні моделі виникнення і поширення інновацій, а також різний характер взаємозв'язку між інноваційною активністю компаній, (і) результатами їх виробничо-господарської діяльності, конкурентоспроможністю на внутрішньому та зовнішньому ринках.

У табл. 1 представлені основні галузеві траєкторії інноваційного розвитку, виділені галузі, для яких типові дані траєкторії, а також наведені параметри ведучої технології та основні завдання стратегічного менеджменту. Виділені галузеві технологічні траєкторії відображають домінуючі моделі поведінки підприємств, безумовно, можливі відхилення від типових моделей, перетину, і так далі.

У разі домінанти постачальників, технічні зміни приходять виключно від постачальників обладнання та матеріалів. Це дуже типово для сільськогосподарської та текстильної промисловості, де більшість нововведень ініціюється виробниками обладнання та продукцією хімічної промисловості. Технологічний вибір у таких фірм вельми скромний і фокусується на вдосконаленні способів виробництва і виборі сировини і матеріалів. Головне завдання інноваційної стратегії шукати і використовувати технології, які зміцнять конкурентні переваги.

У галузях, для яких характерна економія на масштабах, технологічні зміни генеруються на стадії проектування і створення складних виробничих систем та продуктів. Переваги, пов'язані з великими обсягами виробництва, в поєднанні зі складністю продукції та виробничої системи призводять до того, що ризики невдачі радикальних інновацій тягнуть за собою істотні фінансові втрати.

В наукомістких галузях технологічні інновації виникають в основному в корпоративних лабораторіях і сильно залежать від академічних знань і навичок. Основними напрямком технологічного розвитку для фірм таких галузей є пошук нових, технологічно пов'язаних продуктових ринків. Таким чином, основними завданнями інноваційної стратегії є моніторинг та використання результатів фундаментальних досліджень для розвитку технологічно пов'язаних продуктів та придбання додаткових активів для їх розробки, а також реструктуризація підрозділів і бізнес-одиниць відповідно технологічних і ринкових можливостей, що відкриваються. Є деякі галузі, в яких нові технології повністю є результатом наукових досліджень і розробок. Це хімія, виробництво інструментів, телекомунікації, біотехнології.

Бізнес, заснований на інформаційних технологіях виник тільки 10-15 років тому насамперед у сфері послуг: фінанси, роздрібна торгівля, засоби масової інформації, туризм та ін. Основними джерелами інновацій є внутрішньофірмові відділи (програмісти, системщики), а також постачальники програмного забезпечення і комп'ютерної техніки. Основним завданням інноваційної стратегії є розвиток систем обробки даних і пов'язаних з цим часто принципово нових послуг.

П'ять основних технологічних траєкторій

	Галузі з домінуванням постачальника	Галузі з значним ефектом масштабу	Галузі наукомістких продуктів	Галузі, засновані на інформації	Галузі, що забезпечують спеціалізовані поставки
<i>Основні продукти</i>	Сільське господарство Сфера послуг Традиційне виробництво	Виробництво сировини і матеріалів Споживчі товари тривалого користування Складальні виробництва Автомобілі	Електроніка Хімія Телекомунікації Конструкційні матеріали	Фінанси Роздрібна торгівля Мас-медіа ЗМІ Видавництво Туризм	Машинобудування Устаткування Інструменти Програмні продукти
<i>Основне джерело технологій</i>	Постачальники Навчання в процесі виробництва	Інжиніринг Навчання в процесі виробництва Постачальники Послуги конструкторів, проектувальників	R & D Фундаментальні дослідження	Програмні продукти і системні підрозділи Постачальники	Проектування Просунуті користувачі
Основні завдання інноваційної стратегії					
<i>1. Позиціонування</i>	Засноване на технологічних перевагах	Економічні і безпечні складні продукти і процеси	Розвиток технічно пов'язаних продуктів	Нові продукти і послуги	Моніторинг та задоволення потреб споживачів
<i>2. Шляхи</i>	Використання інформаційних технологій в фінансах і дистрибуції	Інтеграція з новими знаннями (віртуальними прототипами, новими матеріалами, B2B)	Використання фундаментальних результатів (молекулярна біологія)	Розробка і застосування складних інформаційних систем	Відповідність технологічних змін потребам клієнтів
<i>3. Процеси</i>	Гнучкість і адаптивність до запитів користувачів	Дифузія кращої практики в проектуванні, виробництві та розподілі	Отримання доповнюючих активів. Зміна меж дивізіонів	Відповідність можливостей ІТ запитам споживачів	Сильний зв'язок з провідними споживачами

Фірми, які можуть бути класифіковані як спеціалізовані постачальники, є, як правило, малими, але при цьому забезпечують суттєвий внесок у складні виробничі системи в формі обладнання, комплектуючих, інструментів і програмних продуктів. Інноваційний розвиток у таких секторах відбувається через виробництво і проектування необхідних спеціалізованих елементів. Такі фірми отримують переваги завдяки виробничому досвіду просунутих користувачів, що переданий в формі інформації, яка є основою для можливих модифікацій і поліпшень продукту. Критично важливим для них є розвиток навичок, що дозволяють створювати інновації відповідно до запитів споживачів, для яких більш істотними є нецінові фактори, такі як надійність, якість. Основними завданнями інноваційної стратегії є розвиток технологій, що дозволяють справлятися з потребами споживачів, а також навчання у просунутих користувачів.

Література

1. Андрушків Б.М., Мельник Л.М. *Прикладні аспекти ринку інновацій: навч. посібник*. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2015. 102 с.